

Proslavljanje punoletstva kao *rite de passage*

Predmet rada je proslavljanje 18. rođendana u svetlu teorije obreda prelaza (rite de passage). Cilj rada je da pruži sintetičku deskripciju savremenih proslava punoletstva i da ustanovi njihova osnovna značenja i funkcije. Empirijski materijal prikupljen je tehnikom opservacije sa participacijom na području šire teritorije Beograda, kao i u okolini Valjeva. Analizom je utvrđeno da se proslavljanje punoletstva formalno uklapa u klasičnu trofaznu shemu obreda prelaza i da je osnovna funkcija ovog rituala najavljivanje (ali ne i objavljivanje) društvene zrelosti slavljenika/slavljenice.

Uvod

Proslavljanje dečjih rođendana postalo je, od kraja šezdesetih godina prošlog veka, široko rasprostranjen običaj u Srbiji, podjednako prisutan kako u gradskoj tako i u seoskoj sredini (Malešević, Bratić 1983). Ponikao neposredno nakon Drugog svetskog rata među članovima Partije s ciljem da “zamene stare, ‘prevaziđene’ porodične svetkovine” (Malešević i Bratić 1983: 88) – prvenstveno krsnu slavu i druge religijske praznike – ovaj “novi običaj” brzo je stekao karakter masovne pojave, postavši jedna od nezaobilaznih porodičnih obaveza. Danas bi, verovatno, bilo veoma teško pronaći porodicu u kojoj se nikad nisu organizovale proslave dečjih rođendane. Naročito svečano, ponekad čak i pompezno, obeležavaju se prvi, sedmi (koji se vezuje za polazak u školu) i osamnaesti rođendan.

U ovom radu pažnja će biti fokusirana isključivo na proslave osamnaestog rođendana, za koje se već na prvi pogled može uočiti da se razlikuju od “običnih”

rođendanskih proslava – po mestu i načinu slavlja, broju zvanica i vrednosti poklona, kao i po samom ponašanju slavljenika ili slavljenice koji su podvrgnuti izvesnim ritualnim radnjama u toku proslave. Glavni razlog za to je, svakako, što su proslave osamnaestog rođendana direktno povezane sa promenom društvenog statusa pojedinca, tj. sa zakonskim sticanjem punoletstva, odnosno društvene zrelosti. Cilj rada je da ponudi relevantnu sintetičku deskripciju ovih proslava i da pokaže da se sve one uklapaju u klasičnu trofaznu strukturu obreda prelaza (*rite de passage*). Pored toga, pokušaću da ukažem i na osnovna značenja i socijalne funkcije ovih proslava.

Građa na osnovu koje je nastao ovaj rad prikupljena je tokom terenskog istraživanja sprovedenog u proleće i leto 2004. godine u Beogradu i prigradskim naseljima Žarkovo, Železnik, Umka i Sremčica, kao i u okolini Valjeva. Primenjene su tehnike opservacije sa participacijom, polustrukturisanog intervjua i neformalnih razgovora sa učesnicima rođendanskih proslava. Korišćen je, takođe, i deo materijala o proslavljanju rođendana iz istraživanja Miroslave Malešević i Dobrile Bratić sprovedenog 1982. godine u zapadnoj Srbiji.

Teorijsko-metodološki okviri istraživanja

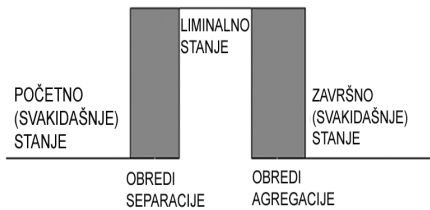
Glavni teorijsko-metodološki uzor ovog istraživanja je analiza strukture obreda prelaza koju je pre gotovo jednog stoleća (1909) izvršio belgijski etnolog i folklorista Arnold Van Gennep. Prema ovom autoru, obredi prelaza pretstavljaju posebnu kategoriju rituala kroz koje se reflektuje reakcija društva na sve vrste promena u životu pojedinca (Van Gennep 1960: 2-3). Preciznije, obredi prelaza su rituali koji predstavljaju smenjivanje životnih ciklusa pojedinca, prelazak iz jednog stadijuma u drugi, iz jedne uloge u drugu ili sa jednog društvenog položaja na drugi,

Nikola Koruga (1985), Novi Beograd, Jurija Gagarina 72, učenik 4. razreda Gimnazije “Sveti Sava”

MENTOR:
Dunja Njaradi, studentkinja IV godine etnologije i antropologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu

spajajući pritom ljudska i kulturna iskustva sa biološkom sudbinom: rađanjem, razmnožavanjem i smrću (Majerhof 1986: 18).

Prema Van Genepovoj klasičnoj shemi, svi obredi prelaza sastoje se iz tri sukcesivne ritualne sekvence: 1. faza separacije (rituali odvajanja); 2. marginalna faza (granični rituali); 3. faza agregacije, ili, tačnije, reagregacije (rituali spajanja). Ove tri faze Van Genep takođe označava i kao preliminalnu, liminalnu (naziv koji je vremenom potpuno potisnut izrazom “marginalni”) i postliminalnu (Van Genep 1960: 11). Grafički prikaz obreda prelaza i sažet opis svake od navedenih faza dao je Edmund Lič u knjizi *Kultura i komunikacija* (Lič 2002: 115):

U prvoj fazi obreda prelaza, odnosno *fazi separacije*, posvećenik koji doživljava promenu statusa mora se najpre odvojiti od svoje početne uloge. Ovo odvajanje može se postići na više načina (na primer, posvećenik može skinuti svoju dotadašnju odeću), a svi se oni pojavljuju kao deo iste ritualne procedure čiji je cilj da se posvećenik udalji iz svakidašnje egzistencije (Lič 2002: 115).

Posle obreda odvajanja sledi interval društvene bezvremenosti, tj. *liminalna faza*, koja u nekim slučajevima može trajati samo nekoliko trenutaka, a u drugim nekoliko meseci, pa i godina. Suštinska karakteristika ove faze je da je posvećenik odvojen od “običnih” ljudi, bilo tako što se simbolički udaljava iz uobičajene domaće sredine, bilo tako što se fizički privremeno smešta u izolovan prostor iz kojeg su obični ljudi isključeni. Prema Viktoru Tameru, britanskom antropologu koji se posebno bavio izučavanjem stanja liminalnosti, posvećenik tokom trajanja liminalne faze ne podleže pravilima uspostavljene političko-pravne strukture društva. Takođe, on izmiče uobičajenoj kognitivnoj klasifikaciji jer nije “ni ovo ni ono”, “ni ovde ni tamo”, “ni ovakav ni onakav” (Tarner 1986: 41). U ovom periodu uloga inicijanta u društvu se izokreće, on postaje nesvakidašnja osoba koja živi u nesvakidašnjem vremenu za koje

je karakteristično stanje “komunitasa” (*communitas*), koje po svojoj suštini predstavlja suprotnost ustaljenim normama i kategorijama društvenog sistema. Neofiti su simbolično predstavljeni kao svojevrsna *tabula rasa*, neograničeno polje mogućnosti, sušta suprotnost društvenoj strukturi u kojoj je naglasak na diferencijaciji, hijerarhiji i razdvajanju (Majerhof 1986: 24).

U trećoj fazi *agregacije*, ili *reagregacije*, *posvećenik se vraća u svakodnevni život u svojoj novoj ulozi*. Procedure u ovoj fazi su slične procedurama inicijalnog obreda separacije: na primer, posvećenik može da skine odeću koju je nosio za vreme svoje liminalnosti i da obuče svakodnevnu odeću koja odgovara njegovom novom društvenom statusu.

Neophodno je dodati da je već Van Genep uočio da tri opisane ritualne faze ne moraju biti podjednako zastupljene i razvijene unutar nekog konkretnog obreda prelaza (Van Genep 1960: 10-11). Novija komparativna istraživanja pokazala su da su u realnosti često prisutne složenije šeme, u kojima su obredi, koje bi Van Genep kategorizovao po različitim odrednicama, kombinovani u istoj fazi ritualne aktivnosti, dok se obredi iste Van Genepove kategorije pojavljuju u nekoliko različitih faza ceremonije. U mnogim slučajevima izgleda kao da jedna ili više od tri Van Genepove kategorije obreda potpuno nestaje, ili se bar ne može identifikovati kao takva i može da izgleda da se ritual kao celina sastoji od samo jedne faze (Tarner 1986: 58). Pa ipak, korisnost Van Genepove sheme kao deskriptivnog okvira za strukturu obreda prelaza do danas nije osporena, tako da ostaje kao tačno da Van Genepov niz od tri kategorije daje najbolju opštu opisnu klasifikaciju za vrlo široku klasu ritualnih činova (Tarner 1986: 58).

Takođe treba dodati da se primena Van Genepovog modela u istraživanjima i radovima domaćih (srpskih i/ili jugoslovenskih) etnologa i antropologa, kako u proučavanju tradicijske, tako i u poučavanju savremene kulture pokazala izuzetno plodotvornom i da je omogućila unošenje reda u etnološke podatke, a time i tumačenje smisla pojedinih ritualnih elemenata (Kovačević 2001: 16).

Deskripcija

Sticanje punoletstva proslavlja se u novije vreme organizovanjem velikih svečanosti koje podrazumevaju značajne materijalne izdatke za porodice (raspon troškova za organizovanje proslava kojima sam prisustvo-

vao tokom terenskog istraživanja kreće se od 300 do 1000 evra), koje se ponekad čak i zadužuju samo da bi što uspešnije odgovorile na ovu društvenu obavezu. Pripreme za proslavu punoletstva ponekad počinju i mesec dana pre samog rođendana. Slavljenik/slavljenica kupuje novu, svečanu odeću, razmišlja se o pripremi rođendanske gozbe i bira mesto za proslavu. Upućuju se pozivi zvanicama (pozivi se uglavnom upućuju lično, telefonom ili pomoću štampanih pozivnica). To su, s jedne strane, vršnjaci i drugovi slavljenika/slavljenice, a s druge rođaci, susedi i porodični prijatelji. Broj zvanica varira od slučaja do slučaja, ali je po pravilu znatno veći nego na proslavama drugih rođendana. Na primer, slavljenik ili slavljenica često koriste priliku da na proslavu pozovu sve svoje "simpatije", čak i one koje slabije poznaju, u nadi da će se te večeri "smuvati" sa nekom od njih. Naravno, ovo se odnosi samo na slučajeve u kojima slavljenik/slavljenica već nema devojkicu ili dečka. Tih dana, roditelji i druge starije osobe obično upozoravaju slavljenike na veću odgovornost koja ih očekuje kad postanu punoletni i često im se obraćaju karakterističnim nadimcima "matori" ili "matora".

Proslava punoletstva najčešće podrazumeva dve odvojene svečanosti: jednu za mlade, tj. za drugove i vršnjake slavljenika/slavljenice, a drugu za starije, tj. rođake, susede i porodične prijatelje. Za vršnjake se obično priređuje "žurka" u iznajmljenim prostorima kafića, klubova ili diskoteka, a postoje i slučajevi kad se zabava organizuje u kući, ali obavezno bez prisustva roditelja. Poželjno je da na zabavi bude "živa svirka" ili da muziku pušta profesionalni DJ. Nakon toga se organizuje i okupljanje rođaka i porodičnih prijatelja, u kući ili restoranu, uz obaveznu gozbu. Ukoliko se svečanost organizuje u kući, prijatelji i rođaci slavljenika/slavljenice pomažu u posluživanju gostiju.

Pokloni koje slavljenik/slavljenica dobija od rodbine, porodičnih prijatelja i komšija su materijalno vredniji od onih na proslavama drugih rođendana. Uobičajeno je da se poklanjaju predmeti od zlata i veće sume novca, najčešće do 100 evra. Pokloni od vršnjaka i prijatelja nemaju toliko materijalnu, koliko simboličku vrednost – novčani pokloni, na primer, obično ne premašuju iznos od 20 evra. Interesantno je da se kao česti pokloni pojavljuju plišanice, igračke, alkoholna pića i – šolje za kafu.

Za vreme proslave, slavljeniku/slavljenici je, teoretski, "sve dozvoljeno". U praksi, to se prvenstveno odnosi na slobodno konzumiranje alkoholnih pića.

Obavezne ritualne elemente proslave osamnaestog rođendana predstavljaju nazdravljanje sa odraslim gostima i opijanje na žurci sa vršnjacima. Tokom istraživanja je zabeleženo da slavljenici, ponekad, na proslavi punoletstva stiču i prvo seksualno iskustvo, a bilo je i slučajeva da su muškim slavljenicima njihove devojkice tom prilikom darovale svoju nevinost.

Proslava uglavnom traje do ranih jutarnjih časova. Nakon proslave, svi gosti još jednom podsećaju slavljenika na prava i obaveze koje je stekao.

Jedan od obaveznih elemenata proslavljanja punoletstva su rođendanske čestitke. Njihov sadržaj je veoma zanimljiv, budući da odražava ambivalentan odnos prema procesu sazrevanja i novom društvenom statusu slavljenika/slavljenice. Ilustrovaću to sa nekoliko primera:

Srećan ti osamnaesti rođendan, dobrodošao među "matorce". Sada je sve sasvim drugačije, pred tobom se otvara novi svet, tako nepoznat i dalek deci kao što sam ja. Želim ti sve najbolje. Tvoja drugarica Nataša.

Draga naša Ivana! Dobro došla u svet osamnaestogodišnjaka! To je jedan jako zanimljiv svet: imaš više obaveza nego ranije, više odgovornosti nego ranije, ali dopušteno ti je da otvoriš sva vrata u čije odaje nisi smela ranije ni da priviriš. Nadamo se i želimo ti da se i kao "big girl" dobro snadeš, lepo provodiš... Tvoji drugovi Danijela i Marko.

Dragi Milane! Napunio si osamnaest godina i napokon si postao čovek. Možeš da voziš auto, možeš mami i tati da kažeš "ne" (ponekad), možeš da se penješ na Himalaje ili da roniš u Indijskom okeanu, i možeš da se oženiš. Ali sa ovim zadnjim nemoj da žuriš, tada više ništa od ovoga nećeš moći da radiš. Puno sreće od tetke i teče.

Našoj velikoj drugarici želimo da večno ostane dete, i da zauvek sačuva u sebi detinjstvo iskrenost i ljubav.

Do današnjeg dana, od davnih davnina,
zrelost, mladost i 18 godina,
pa, eto, i naša devojkica od danas je zrela
i punoletna,
dečije godine sa punoletstvom polako odlaze,
a obaveze s zrelosti sve veće dolaze,
kraj šporeta mora učiti kuvanje,
jer u skorije vreme doći će da se udaje,

za komšije sve ovo interesantno nije, sve će ovo tebi o glavu da se obije, još od mnogo čega biće ti puna glava, bolje da si ti, Jovana, ostala mala.

Analiza i interpretacija

Na osnovu opisa proslave punoletstva i verbalnog sadržaja čestitki koje se upućuju slavljeniku/slavljenici, lako se mogu identifikovati elementi dve od tri karakteristične faze obreda prelaza – faze separacije i liminalne faze, dok rituali agregacije nisu posebno istaknuti kao deo same proslave.

Fazu separaciju karakteriše promena u odnosu okoline prema slavljeniku/slavljenici. Rodbina i prijatelji neposredno pred proslavu podsećaju slavljenike da se bliži dan kada će morati da prihvate obaveze i odgovornosti odraslih članova društva. U skladu s tim, slavljenicima se prepušta deo obaveza vezanih za organizaciju proslave (npr. pravljenje spiska zvanica, uručivanje pozivnica i izbor mesta za proslavu). Na verbalnom planu, ovu fazu karakteriše upotreba tipskih nadimaka “matori” i “matora”. Faza separacije u nekim slučajevima započinje još za vreme proslave sedamnaestog rođendana, na kojoj se slavljenicima skreće pažnja da im je to poslednja maloletnička proslava u životu.

Liminalna faza obreda prelaza prepoznaje se u “posvećenom” položaju slavljenika: kao što je navedeno u opisu, njima je tom prilikom “sve dozvoljeno”. Oni na proslavi zauzimaju centralno mesto, nasuprot dotadašnjem strogo utvrđenom mestu u porodičnoj hijerarhiji. Svi gosti se prema njima odnose s krajnjim poštovanjem, upućuju im zdravice, žele da porazgovaraju s njima, da im čestitkama i poklonima požele dobrodošlicu u “svet odraslih”. Poslave za vršnjake koje se organizuju u iznajmljenim prostorima (kafići, klubovi, diskoteke, restorani i sl.) sadrže još jednu odliku liminalnosti, a to je specifičnost prostora u kojem se slavljenici-inicijanti nalaze izdvojeni iz svakidašnjeg društvenog okruženja. Mada postoje i proslave koje se organizuju u kućama, dakle u domaćem prostoru, činjenica da postoji zabrana prisustva roditelja dopušta nam da i u ovim slučajevima prepoznamo situaciju u kojoj je inicijant odvojen od svakidašnjeg okruženja. Najzad, gozba, muzika, igra, nazdravljanje i opijanje, kao i specijalna, u ovom slučaju svečana odeća, spadaju u klasične attribute liminalnosti i “komunitasa”.

Faza agregacije nije integralni deo proslave već se odvija nakon nje, a može trajati nekoliko dana ili nekoliko meseci, pa i duže. Ona započinje ritualnim podsećanjem slavljenika nakon završetka proslave na njihova nova prava i obaveze. U nekim slučajevima, i gubljenje nevinosti, tj. sticanje prvog seksualnog iskustva tokom proslave, takode bi se moglo shvatiti kao deo procesa agregacije, ali taj čin ipak nije opšte pravilo. Prvi pokazatelji promene statusa mladića i devojaka nakon sticanja punoletstva jesu veća sloboda u svakodnevnom životu i veće poverenje okoline prema njima: nema ograničenja izlazaka u grad, dozvoljava im se da samostalno putuju, roditelji njihovih maloletnih prijatelja i rođaka dozvoljavaju svojoj deci da izlaze sa njima i sl. Agregaciju obeležavaju i događaji kao što su dobijanje lične karte, vozačke dozvole, prvo glasanje i ostvarenje drugih prava stečenih zakonskim priznanjem punoletnosti.

Na osnovu izvršene formalne analize moguće je postaviti shemu obreda prelaza vezanog za proslavljanje punoletstva:

LIMINALNA FAZA			
POČETNO STANJE (Status deteta)	Okolina podseća posvećenika da uskoro gubi status deteta. Posvećenik dobija nadimke i zadatke (npr. organizacija proslave)	Gozba, muzika, alhoholna pića (opijanje i zdravice). Posvećenik oblači svečano odelo, dobija veridene i specifične poklone	Posvećenik ima veću slobodu nego ranije (samostalna putovanja, donošenje važnijih odluka) Prvo glasanje, pravo na dobijanje vozačke dozvole.
	FAZA SEPARACIJE		FAZA AGRAGACIJE
			ZAVRŠNO STANJE (Status građanina)

Sledeći korak u analizi, koji bi trebalo da doprinese razumevanju značenja i funkcija identifikovanog obreda prelaza, odnosi se na verbalne poruke koje su prisutne u rođendanskim čestitkama. Već je ukazano na njihov ambivalentan odnos prema ulasku u “svet odraslih”: s jedne strane, o njemu se govori vrlo afirmativno, pri čemu se u prvi plan ističu mogućnosti koje pruža status odrasle osobe (može da vozi auto, može roditeljima da kaže “ne”, pred njom se otvara “novi svet, tako nepoznat i dalek deci”, dopušteno joj je da otvori sva vrata u čije odaje ranije nije smela “ni da priviri” i sl.); s druge strane, ističu se negativni aspekti zrelosti (više obaveza nego ranije, više odgovornosti nego ranije) i glorifikuje detinjstvo (idealizovani zahtev da osoba zauvek sa-

čuva "detinju iskrenost i ljubav"). Značajan je i ton koji provejava iz čestitki koje odrasli upućuju slavljenicima: u trećem primeru, koji potpisuju anonimni "tetka" i "teča", očigledan je način kojim se odrasli obično obraćaju deci, a ne zrelim osobama.

Sve ovo ukazuje da se formalno-pravni, tj. zakonski koncept punoletstva ne podudara u potpunosti sa širim kulturnim shvatanjem društvene zrelosti. Za razliku od pozitivnog zakonodavstva, koje prelaz iz statusa deteta u status odrasle osobe određuje kao trenutani i automatski, Kultura taj prelaz vidi kao postupan i kompleksan. Zato bi se moglo reći da ritualno obeležavanje punoletstva *ne objavljuje*, nego samo *najavljuje* punu društvenu zrelost pojedinca. U prilog ovakvom tumačenju mogu se navesti i mišljenja mojih nešto starijih informatora, koji sticanje punoletstva nisu uvrstili među najznačajnije događaje ili prekretnice u svom životu. Naime, tokom intervjua je primećeno da se kao mnogo značajniji događaji uglavnom navode prvi seksualni odnos (koji se samo ponekad vezuje za proslavu punoletstva), maturiranje i upis na fakultet. Sticanje punoletstva predstavlja samo jedan korak ka odrastanju, ono ne menja u potpunosti status pojedinca, ali direktno utiče na buduće promene. Do konačnog prelaza u svet odraslih može doći tek nakon maturiranja ili diplomiranja, odsluženja vojnog roka (za mladiće), zaposlenja, kao i ženidbe ili udaje. Poznato je iz etnološke literature da sve ove događaje takođe prate posebni rituali prelaza.

Ponudeno tumačenje ujedno objašnjava odsustvo razvijenih obreda agregacije u strukturi svečane proslave punoletstva.

Preostaje još da se interpretira kontradikcija između realnog značaja sticanja punoletstva za život pojedinca i pažnje koja se posvećuje ovom događaju, kao i novčanih i materijalnih izdataka za njegovo obeležavanje. Zbog toga je analizu proslave punoletstva potrebno proširiti na razmatranje njenih funkcija sa stanovišta porodice kao celine. Ovim problemom bavile su se Miroslava Malešević i Dobrila Bratić. Prema ovim autorkama, kroz mnoge elemente proslave punoletstva (npr. slavlje u krugu vršnjaka bez roditelja, u liminalnoj fazi, ili samostalna putovanja, u fazi agregacije) ispoljava se potreba za osamostaljenjem, oslobađanjem od roditeljskog autoriteta, što je karakteristično za period adolescencije. Porodica blagonaklono gleda na te zahteve i prihvata da bude pokrovitelj rođendanske svečanosti dajući novac za njeno pripremanje. Na taj način porodica podržava odrastanje

svog deteta i pomaže mu u sticanju samostalnosti, ali u isto vreme i strahuje od završetka procesa odrastanja i realne mogućnosti odvajanja mladih zasnovanjem sopstvene porodice. Dakle, na manifestnom (svesnom) planu, roditelji pomažu osamostaljenje svog deteta, ali na latentnom (nesvesnom) planu žele da očuvaju integritet i celovitost porodice i zato se u momentu kad zakon zvanično proklamuje njegovu zrelost javlja potreba da se čitava porodica još jednom nađe na okupu, da istupi kao čvrsta celina, o čemu ritual nedvosmisleno govori (Malešević i Bratić 1983: 97).

Zaključak

Proslavljanje punoletstva, u formi koja je opisana i analizirana u ovom radu, može se shvatiti kao pokušaj da se na ritualnom planu razreši kontradikcija između pozitivno-pravnog koncepta društvene zrelosti i modela prisutnog u socio-kulturnoj realnosti. Tamo gde država lakonski propisuje univerzalna pravila – u ovom slučaju pravilo trenutnog prelaska iz statusa deteta u status odrasle, društveno zrele osobe – Društvo i Kultura zagovaraju diferenciraniji pristup i ukazuju na realne teškoće koje prate proces društvenog sazrevanja i težnju pripadnika mlade generacije za samostalnošću.

Literatura

- Kovačević I. 2001. *Semiologija mita i rituala II: Savremeno društvo*. Beograd: Etnološka biblioteka.
- Lič E. 2002. *Kultura i komunikacija*. Beograd: XX vek.
- Malešević M. i Bratić D. 1983. O proslavljanju rođendana. *Glasnik Etnografskog instituta SANU*, XXXII: 87-101.
- Majerhof B. 1986. Obredi prelaza: Proces i paradoks. *Gradina*, 10: 13-18.
- Tarner T. 1986. Transformacija, hijerarhija i transcendencija: Jedna preformulacija Van Genepovog modela strukture obreda prelaza. *Gradina*, 10: 57-74.
- Tarner V. 1986. Varijacije na temu liminalnosti. *Gradina*, 10: 40-57.
- Van Gennep A. 1960 [1909]. *The Rites of Passage*. Chicago: The University of Chicago Press.

Nikola Koruga

The Celebration of the Eighteenth Birthday as the *Rite de passage*

The subject of this paper is the eighteenth birthday celebration considered as an initiation ritual. The empirical material is collected by means of the technique of observation with participation, in the municipality of Belgrade including its outskirts (Sremčica, Umka, etc.) on a population aged between eighteen and twenty. Two major methodological approaches were used for the material analysis: Van Gennep's and Edmund Leach's initiation rituals analysis.

The performed analysis showed that the celebration of an eighteenth birthday fits into the initiation rituals structure, and that the initiatee obtains a new status only

in the legal sense, which enables him to implement his own ideas (such as independent living).

The papers written by M. Malešević, D. Bratić (Malešević and Bratić 1983) and I. Kovačević (Kovačević 2001) point out that the independence, proclaimed within the family, emphasizes the financial dependence on the parents, because the parents are those who organize the celebration indirectly since they give the child the valuable presents received from the relatives, friends, neighbours (gold, considerable amounts of money) thus keeping the child within the family.

This makes us conclude that the eighteenth birthday is just a step in growing up, it does not essentially change the status of a person, although it directly affects the changes to come by announcing them through the grown-ups caricaturing, which is best shown in the congratulation phrase "welcome to the grown-up club, you have a completely new world ahead, the world children are ignorant of..." or "she has to learn how to cook, since she is getting married soon".